

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la elaborarea prognozei oficiale a populației

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la elaborarea prognozei oficiale a populației a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii de Guvern este elaborat pentru asigurarea implementării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.89/2023 pentru aprobarea *Planul național de dezvoltare pentru anii 2023-2025*, aprobat prin (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, art.101-104, art.220) care stabilește prin acțiunea 7.3.26 nevoia elaborării prognozelor oficiale ale populației.

Subsidiar *Strategia de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030* (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, art.49-52, art.89) stabilește la Obiectivul general 3 nevoia de sporire a ponderii cercetărilor în domeniul statistic sau în domenii conexe (econometrie, modelare și prognozare economică și demografică) în cadrul programelor de cercetare-dezvoltare finanțate de stat sau de partenerii de dezvoltare cu posibilitatea integrării rezultatelor acestora în statistica oficială (3.2.7).

Totodată, dezvoltarea capacităților în domeniul statisticii demografice reprezintă un angajament al Republicii Moldova în contextul asocierii la Uniunea Europeană (art.43, capitolul 6) și unul din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD 17.19), ceea ce va permite o mai bună monitorizare și evaluare a nivelului de atingere a ODD-urilor.

Necesitatea elaborării prognozelor oficiale a populației la nivel național și subnațional se regăsește în prioritățile Cadrului de Cooperare pentru Dezvoltare Durabilă al Organizațiilor Națunilor Unite pentru anii 2023-2027, Rezultatul 1 – Până în 2027 instituțiile oferă servicii bazate pe drepturile omului, pe elemente concrete și sensibile la dimensiunea de gen, cu accent pe cei care sunt lăsați în urmă (https://moldova.un.org/sites/default/files/2023-02/UNSDCF%20Report%20RO%20WEB_final.pdf) și a Programului de țară UNFPA pentru 2023-2027, rezultatul 4. Consolidarea sistemelor de date și a politicilor bazate pe evidențe care consideră dinamica populației și dezvoltarea regională pentru reziliența demografică.

La nivel european prognozele populației sunt considerate necesare pentru monitorizarea regulată a evoluțiilor demografice și a posibilelor provocări de viitor în plan demografic. În acest context, Regulamentul UE nr.1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene stabilește rolul Eurostat în elaborarea proiecțiilor regionale în mod regulat, pentru a completa imaginea demografică (Regulamentul UE nr.1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene). În context, în martie 2023 Eurostat a publicat ultimele proiecții ale populației pentru toate statele UE și EFTA bazate pe numărul populației de la 1 ianuarie 2022 (EUROPOP2023 - Population projections at national level (2022-2100)). Totodată, în cadrul Eurostat funcționează grupul de lucru privind statistica populației și proiecțiile populației.

În baza prognozelor populației ale Eurostat sunt elaborate analize comprehensive privind impactul îmbătrânirii populației asupra sistemelor de pensii pentru fiecare țară separat, care sunt ajustate periodic în funcție de reformele implementate (The 2018 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2016-2070)). O ultimă analiză efectuată, în baza proiecțiilor populației pentru perioada 2017-2070 elaborată de Eurostat, a servit ca bază pentru previziunile privind cheltuielile proiectate pentru sistemul de pensii, asistență medicală, îngrijire de lungă durată și educație (European Commission. The 2021 Ageing Report. Underlying Assumptions and Projection Methodologies. November, 2020).

Majoritatea țărilor europene elaborează proiecții ale populației pentru a anticipa riscurile schimbărilor demografice, a dezvoltării politicii publice bazate pe evidențe și drepturile omului, și de a determina nevoile populației de servicii de educație, sănătate, locuințe, servicii comunale, etc. De asemenea, alegerea direcțiilor pentru dezvoltarea teritorială, crearea în unitățile sale administrative a condițiilor necesare pentru viața normală a tuturor grupurilor socio-demografice ale populației depinde de mărimea și structura populației.

În contextul schimbărilor demografice rapide din Republica Moldova, caracterizate prin scăderea continuă a numărului populației, fertilitate joasă, migrația forței de muncă, în special al tinerilor cu potențial reproductiv, îmbătrânirea populației etc, datele prognozei populației sunt necesare pentru planificarea, implementarea și monitorizarea tuturor politicilor publice (educație, protecție socială, sănătate, dezvoltare regională etc.). La moment, nu se elaborează prognoze oficiale ale populației, chiar dacă se relevă o necesitate sporită în astfel de date. Unica structură care a elaborat scenarii de evoluții ale populației este Centrul de Cercetări Demografice din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice, cu susținerea financiară a Fondului ONU pentru Populație. Aceste analize sunt realizate ocazional în funcție de suportul partenerilor de finanțare. Pentru asigurarea utilizării și integrării prognozelor oficiale ale populației în procesul de elaborare a politicilor publice este necesară reglementarea procesului de organizare și desfășurare a acestuia, prin asigurarea recunoașterii oficiale a prognozelor populației.

Mandatarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Institutului Național de Cercetări Economice (Centrul de Cercetări Demografice) al Instituției Publice Academia de Studii Economice din Moldova pentru elaborarea prognozei oficiale a populației la nivel național și teritorial în concordanță cu bunele practici europene, va contribui la obținerea unui produs accesibil atât decidenților politici, mediului de afaceri, cât și mediului academic.

Proiectul de hotărâre de Guvern urmărește mandatarea unei instituții naționale în elaborarea prognozelor oficiale ale populației, rezultatele cărora să fie utilizate în elaborarea politicilor în diverse domenii, pentru a asigura elaborarea acestora în funcție de evoluțiile populației.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Actul normativ nu prevede transpunerea regulamentelor europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre de guvern se referă la instituționalizarea prognozei oficiale a populației. Prognoza oficială a populației reprezintă o elaborare analitică cu privire la evoluțiile viitoare ale dimensiunii și structurii populației, care se bazează pe un set de ipoteze privind cursul viitor al fertilității, mortalității și migrației. Prognoza populației va putea fi utilizată de organele centrale de specialitate ale administrației publice și altor autorități administrative centrale și locale în calitate de suport în fundamentarea, elaborarea și bugetarea politicilor publice și a programelor de dezvoltare, luându-se în calcul proiecțiile ulterioare cu privire la populație.

Proiectul hotărârii de guvern prevede:

- a) mandatarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale pentru asigurarea elaborării prognozei oficiale a populației, prin intermediul Institutului Național de Cercetări Economice (Centrul de Cercetări Demografice);
- b) elaborarea anuală a prognozei oficiale a populației la nivel național începând cu anul 2024;
- c) elaborarea o dată la 3 ani a prognozei oficiale a populației la nivel teritorial, începând cu anul 2024;
- d) prezentarea de către Biroul Național de Statistică a datelor statistice necesare pentru elaborarea prognozei populației la nivel național și teritorial;
- e) asigurarea prezentării prognozei oficiale a populației organelor centrale de specialitate ale administrației publice și altor autorități administrative centrale.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale va publica anual publicarea prognozei oficiale a populației, pe pagina sa web oficială.

Metodologia de elaborare a prognozelor demografice a fost exclusă din considerentul facilitării eventualelor actualizări.

5. Fundamentarea economico-financiară

Sursele financiare necesare pentru implementarea proiectului hotărârii de Guvern vor fi acoperite în perioada anilor 2024-2025 de către Fondul ONU pentru Populație (UNFPA) și Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare, în valoare de aproximativ 50 mii USD, iar începând cu anul 2026 din bugetul de stat.

În acest sens, Ministerul Muncii și Protecției Sociale urmează să planifice mijloace financiare necesare pentru elaborarea prognozei oficiale a populației la nivel național și teritorial. Elaborarea prognozei populației va fi realizată prin contract de prestări servicii dintre Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Institutul Național de Cercetări Economice (Centrul de Cercetări Demografice). Suma anuală estimativă pentru elaborarea prognozei populației este de 253 mii lei, necesare pentru salarizarea a 2 unități de personal.

Poziția	Număr de unități	Clasa de salarizare	Coefficient	Valoarea de referință anul 2023 (lei)	Spor lunar în valoarea fixă (lei)	Total anual salarizare	Contribuții la BAS anual	Total
Cercetător științific (E6022)	1	60	3,43	1.900	1.300	7.817 lei*12 luni = 93.804 lei	27.203,16	121.007,16
Cercetător științific superior (E6018)	1	65	3,81	1.900	1.300	8.539 lei*12 luni = 102.468 lei	29.715,72	132.183,72
Total	2	-	-	-	-	196.272	56.918,88	253.190,88

Mijloacele financiare necesare vor fi revizuite anual în dependență de evoluția indicatorilor macrofinanciarilor.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul propus spre aprobare corespunde structurii actelor emise de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și conține elementele componente prevăzute de tehnica legislativă.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii Guvernului a fost plasat pe platforma guvernamentală particip.gov.md

(<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntul-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-privind-elaborarea-prognozelor-demografice-oficiale/10922>)

În conformitate cu art.32 și art. 34 din Legea nr. 100/2017 proiectul a fost supus procedurii de avizare, consultare publică și expertizare.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul nu necesită efectuarea expertizei de compatibilitate, dat fiind faptul că proiectul de hotărâre nu prezintă relevanță UE.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.
11. Constatările altor expertize
A fost elaborată Analiza de Impact conform metodologiei aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 23/2019.

Ministru

Alexei BUZU